

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 48—
pol leta . . . " 24—
četrt leta . . . " 12—
en mesec . . . " 4—

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 50—
za pol leta . . . " 25—
za četrt leta . . . " 13—
za en mesec . . . " 4-50

Jugoslavija

Na pismeneno naročbe brez
pošiljatve denarja se ne
moremo ozirati.

ročniki naj pošljejo
naročnino
nakaznici.

Šir.
kor
14 vin.,
a večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19.
Upravištvo je na Marijinem trgu št. 8. —
Telefon št. 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov l. dr. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Slovenci! Jugoslovani!

Nevarnost,

da odtrgajo našemu narodnemu telesu Trst, našo solnčno Goriško, velik del Kranjske in velik del slovenske Koroške, je velika. Nasprotniki delajo z vsemi silami. Naše ljudstvo v zasedenem ozemlju ječi in trpi pod težo tujega jarma.

Sovražnik ne sme dobiti niti koščka naše zemlje, ki je del našega telesa, naše srčne krvi in predpogoj našega narodnega in gospodarskega življenja. Glede naših krajev, ki so sedaj zasedeni po Italiji, ni mogoč noben kompromis.

Povemo še enkrat celemu svetu na ves glas, da mora zadnja jugoslovanska vas pripadati Jugoslaviji.

Od našega oficijelnega zunanjega zastopstva zahtevamo, da zastavi v ta namen vse sile.

Z ozirom na ta položaj se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela „Union“

protesten shod,

na katerega pridite vsi, da poveste svetu in celi jugoslovanski javnosti, kako ljubite svojo trpečo domovino.

Ljubljana, 20. decembra 1918.

Obrisi naše bodočnosti so jasni. Najtežje je premagano. Zato pa ne smemo stati prekrizanih rok in čakati, kaj nam bodo dali drugi. Svobodni in samostojni smo. Treba je, da zasujemo rokave in pridno delamo, da spravimo naše prehodnje narodno življenje v soglasje z novimi narodno-političnimi, gospodarskimi in kulturnimi potrebami. Politična nesoglasja, ki škodujejo splošnim interesom in spravljajo v ospredje zgolj taktična vprašanja, se morajo umakniti smotrenemu delu za notranje ujedinjenje, ki je temelj cele naše bodočnosti.

Svobodo imamo. Tudi pravice odločevati o svoji usodi smo se poslužili. Odločili smo se, da hočemo živeti

Volilec.

H. Taine, znameniti francoski učenjak, nam govori po svoji knjigi: Les origines de la France contemporaine: Leta 1849. sem izpolnil 21. leto in postal volilec, kar me je spravilo v veliko zadrego. Ne samo, da sem dobil nalogo imenovati 15 do 20 narodnih zastopnikov, temveč odločiti bi se moral obenem tudi, kakor to gre v francoskem političnem življenju, za eno izmed teorij. Predlagali so mi naj postanem rojalist ali republikanec, demokrat ali konservativec, socialist ali bonapartist. Nisem pa bil niti eno izmed tega, da, vobče nisem bil pristaš kake teorije in sem čisto zavidal ljudem, ki so mogli biti v tem oziru kaj določnega. Poslušal sem torej različne doktrine — ali sem končno uvidel, da vključ temu ostaja na tem mestu praznina v moji duši. Zakaj razlogi, ki so bili odločilni za druge, niso bili merodajni zame. Nisem namreč mogel razumeti, kako bi mogle biti naše simpatije merodajne pri naših političnih odločitvah.

Ljudje, ki so napram meni nastopali z ustaljenimi nazori, so si gradili

enotno državno življenje z brati Srbi, ki so zastopali v svetovni vojni našo svobodo s svojo srčno krvjo. Tako smo premagali notranja nasprotstva, ki so skrivno, toda nevarno hotela nadaljevati v naši svobodni domovini avstrijski sistem razkrojavanja.

Svetovna vojna je vzbudila v nas napredne sile moderne demokracije in utrdila v nas prepričanje narodnega edinstva.

To edinstvo bo pa le tedaj vsestransko popolno, če bodo popolna naša dejanja v blagor domovine. Polovičarstvo — in naj si bo na tej ali oni strani — je največja zapreka v skupnem delu za procvit državnega življenja.

Politična edinost naše države je gotova stvar, ni pa še gotovo, kako bomo spravili medsebojna nasprotja v soglasje. Same besede ne izdajo ničesar. Treba je resnega dela v resnem času. Podrediti je treba strankarske in osebne interese celokupnosti, ker le tedaj, če bomo edini, smemo biti prepričani, da ostane naše ozemlje nedeljiva last naše države.

Poglavje o nemških zverstvih.

Naslednjim dogodkom sem moral biti sam priča. Ni ničesar pretiranega in mogoče še vsega videl nisem. Zgodilo se je to pri detaširanem bataljonu 24. pešpolka za časa prvega pohoda proti Srbiji in Črni gori l. 1914. Poveljnik imenovanega bataljona je bil tedaj podpolkovnik Chwostek, njegov krvnik pa tedaj stotnik Neuwirth. Oba zagrizena Nemca in najhujša sovražnika Srbov. Delala sta vse na lastno pest. Zadnji živi na Dunaju ali v Brnu; kje je sedaj prvi, ne vem. Pa se bode ta tudi dobil, samo poiskati ga bo treba. Padel skoro gotovo ni, ker se je znal dobro skrivati, kakor pač sploh taki junaki.

Predno smo odšli proti Črnogorcem, se je na povelje že umrlega generala Andriana, poveljnika 8. brigade, postrelilo v Foči nebroj talcev, ugled-

nih meščanov brez vsakega vzroka. — Pri tem se je „odlikoval“ najbolj Chwostek.

Dne 14. avgusta 1914 smo nad Čelebičem v Bosni prišli v malo samotno vasico. Doma je bilo nekaj žensk, starčkov in neki, komaj 18 leten fant. Chwostek pokliče dva četovodji, dá jima neko povelje in ta dva odpeljeta dotičnega fanta. Ko so šli ravno mimo mene, se zasliši od zadaj neko znamenje, četovodji snameta puški in ustrelita nič hudega slutečega fanta — od zadaj v hrbet. Medtem pa so začele hiše prasketati in ženske jokati. Chwostek je pustil zažgati vse domove in pri tem vžival z Neuwirthom neronsko veselje.

Na potu v Pripolje sta umorila ta dva celo vrsto vlovljenih nedolžnih Srbov-nevojakov. Kdor jima je prišel v roke, je zapadel gotovi smrti. Na vprašanje Neuwirtha, kaj naj naredi z vlovljenimi, je sledil odgovor Chwosteka: „Saj veš, kaj imaš napraviti.“ In kmalu se je zgrudila nedolžna žrtev. Niti pokopali jih niso. Pred Pripoljem je nagnal skupaj tedanji nadporočnik Goluchowski 17 civilnih Srbov, mladih in starih, ki so baje streljali na nas. Šel sem tedaj popolnoma spredaj in nisem čul ni enega strela. Ne da bi jih kdo zaslišal, en migljaj Chwosteka in že so stali drug poleg drugega nad prepadom malega potoka. Na povelje „ogelj“ so se zvrnili, deloma zadeti, deloma od strahu, v globočino. Potok je tekel popolnoma krvav skozi mesto. Cela osma brigada je morala marširati mimo ustreljenih. Pogled je bil grozen. Skoro vsi še na pol živi, so se vzdigovali, vzdihovali in hlatali po mlakuži krvi. Še sedaj mi je živo pred očmi mlad, močan Srb. Z razbito črepinjo, zadet v prsi, je poskušal vstati in se zopet zgrudil. In vse to je gledalo prebivalstvo in vojaštvo. Pustili so jih, kjer so ležali. Kaj se je z njimi zgodilo, ne vem.

Marsikateri dan sta požigala in morila Chwostek in Neuwirth kot obsedena. Spominjam se, da sta nekje v bližini Sarajeva takih nedolžnih civilistov pomorila en sam dan nad sto. Nekatere sta gonila s seboj in mnogi

so umrli vsled mraza in lakote. Bili so večinoma starčki, ki niso mogli od doma in pa ženske.

Samo še dva slučaja, katera kaže zverinsko dušo teh morilcev.

V bližini Rogatice je Chwostek vjel civilista. Mi smo morali bežati in vsled tega ga je pustil izpraševati, kje so srbski vojaki. Seveda odgovora ni dobil. Razjarjen zaukaže vojaku nasaditi bajonet ter ga v ustih molčečega Srba toliko časa vrteti in pritiskati naprej, da bo izpregovoril. Zastonj je čakal, niti besede ni izustil hrabri Srb — po groznih mukah se je zgrudil na tla.

V okolici Vlasenice je Chwostek nalovil okoli 30 starčkov, žensk in otrok, češ, da so nosili srbskim vojakom hrano. Pustil jih je postaviti drugega poleg drugega, poklical vojaka in mu zapovedal vse te žrtve — počasi zaklati. Dotični vojak je moral vzeti v roke bajonet in na povelje Chwosteka v odmor h zabosti vseh trideset nedolžnih žrtev. Komentarja pač ni treba. Chwostek se je s tem činom še hvalil in bil tudi odlikovan.

Dovolj o tej zverini. Dobro bi bilo, da vlada poišče tega krvoloka in zahteva zanj zaslužen kaznen.

Reorganizacija javne tehnične službe.

Po uspešni, več kot 4 letni gigantski borbi naših sinov, bratov in bratskih narodov za pravice človeštva smo dospeli do zgodovinskega trenutka, ki zahteva neizprosno novo ureditev narodnih in državnih razmer ter nalaga v tem oziru vsem faktorjem, ki so na preustroju sveta deležni, ne samo, da vsestransko stvarno presodijo obstoječe razmere, temveč tudi ugotovijo potrebo za njih preureditev, primerno modernemu duhu časa in zahtevam sedanjosti v korist posameznikov, družbe naroda in države.

Od posameznih delov javne uprave pripada v kulturno narodnem smislu ena izmed najvažnejših nalog gotovo tehničnemu delovanju. O tem zgubi ljati še kako besedo, bi bilo odveč, kajt-

konstitucije tako kot se gradi hiše; z ozirom na načrt namreč, ki se jim je zdel ali najlepši ali najbolj po modli ali najenostavnejši. Tako se nudi naši znatiželjnosti: palača, meščanska hiša, delavska hiša, vojašnica, zadruga komunistov in celo kočja divjakov. Vsak pa trdi o svojem modelu: „Evo vam resničnega domovanja, ki edino odgovarja človeškemu smislu“. Po mojem mnenju pa so bili njihovi argumenti slabi: osebnega okusa nisem mogel vzeti za odločilen faktor. Zdelo se mi je, da hiša ne sme biti grajena zaradi arhitekta ali zaradi hiše same, temveč za tega, komur je namenjena.

Vprašati za mnenje bodočega prebivalca hiše, predložiti francoskemu narodu načrt njegovega bodočega domovanja — to bi bila preveč očitna parada, ožroma prevara; v sličnih slučajih vsili namreč vprašanje odgovor. In če bi ta odgovor tudi bil svoboden, Francija ne bi bila zmožnejša od mene, da ga dá. Tudi deset milijonov neznanč še ne more stvoriti enega znanja. Narod more, strogo vzeto, splebiscitom označiti vladno formo, ki mu ugaja, ne pa te, katere je potreben. Kaj mu odgovarja, tega

se zave šele v praksi. Njemu treba časa, preden more reči, če je njegova hiša udobna, solidna, zmožna ustajati se nevihtam, odgovarjajoča njegovim šegam, poklicu, značaju, njegovim posebnostim in njegovemu temperamentu.

Jaz sem uvidel, da čisto gotovo ne bomo našli oblike, ki je nam potrebna — če jo sploh kedaj najdemo — potom operacij z masami. Da! Za to gre, da jo sploh najdemo, če eksistira, a ne da jo damo na glasovanje. Tu naše simpatije ne pridejo v poštev. Vnaprej sta narava in zgodovina volili za nas. Mi se moramo prilagoditi njima, zakaj one se ne bodo nam. Oblika, socialna in politična, ki more vanjo stopiti in pri njej ostati kak narod, ni prepuščena njegovi poljubni volji, temveč je strogo določena od njegovega značaja in preteklosti. Ona se mora do svojih najmanjših potez tvoriti skladno z živimi črtami, za katere je namenjena, (kar se ne doseže z enim samim lučajem, ampak potom dolge in naporene evolucije. Opomba prev. po Tainu), drugače razpoka in se bo zrušila. Zaradi tega morem trditi, da bomo našli svojo,

če v tem sploh uspemo (zakaj za uspeh treba zdravo in masivno jedro, na katerega se nasloni evolucija, kot se to vidi pri narodih, ki so uspeli. Opomba prev. po Tainu.) le potom proučevanja samega sebe. In bolj ko bomo vedeli precizno, kaj smo, z večjo gotovostjo se nam bo kazalo, kaj nam treba. Zato mora torej pasti ona vsakdanja metoda in shvatiti moramo nacijo prej, nego sestavljamo osnutke za ustavo. Seveda, prva naloga, spoznati narod, je mnogo daljša in težja, nego druga. Koliko časa, koliko študij, koliko opazovanja, kjer ena istina posvedoči drugo, koliko raziskovanja sedanjosti in preteklosti na vseli področjih mišljenja in delovanja. Kako ogromno delo za stoletja, če hočemo dobiti eksaktno in popolno idejo o narodu, ki je velik, ki je že živel svoj vek in ki še živi. In vendar je to edina pot, če nočemo graditi na pesek, kot smo debatirali tja v en dan. Jaz morem garantirati vsaj za svojo osebo, da bom, če bom kdaj podvzimal stvariti kako politično teorijo, najprej študiral Francijo.

gospodarsko-kulturni napredek človeštva je brez znanstvenega sodelovanja inženirjev sploh nemogoč.

Vkljub temu je bil inženjerski stan do najnovejšega časa — vsaj pri nas — le izrabljen, je služil — zlasti v javni službi — le kot nesamostojni del uprave, kot sredstvo v dosegu oziroma v izkoriščanje moči in vpliva onih, ki so se bili te moči polastili že v srednjem veku.

A ne samo to, pregrešek na vsem javnem gospodarskem življenju pri nas je bil tem večji, ker je bila javna tehnična služba morda namenoma tako pomanjkljivo organizirana, da inženjersko delo ni moglo imeti in tudi dejansko ni imelo takih uspehov, kakoršnih je bilo brez dvoma v polni meri zmožno.

Potrebo svojega predstoječega predloga za moderno preureditev javne službe takoj ob prvem koraku v novo svobodno življenje našega naroda smatramo za tem nujnejšo, ker smo prepričani, da bi posledice nepravilnosti — torej posledice sedanjih razmer — bile za vso javnost, da za vsacega poedinca kot davkoplačevalca, nedogledne. V tem oziru ne moremo, ne smemo in nečemo vedoma prevzeti odgovornosti pred bodočim zaidom.

Označimo na kratko vsaj nekoliko najbistvenejših pomanjkljivosti dosedanje naše, zlasti državne tehnične službe v dokaz, da je naša dolžnost stremeti po odpravljenju vseh nedostatkov z vsem svojim vplivom in to ne toliko v korist lastnega stanu kot pred vsem v eminentno korist splošnega državnega gospodarstva.

Prvi fundamentalni nedostatek je bila dosedaj po vsem neopravičena dolga službena pot t. j. dolga vrsta instancij, katero je moral napraviti vsak važejši spis, predno je dosegel svojo končno rešitev. Tako se je pogostoma zgodilo, da je bil spis zastarel in ni več odgovarjal nastalim razmeram, ko naj bi bil na podlagi svoječasnega predloga konečno rešen.

Naravnost nezastisljane posledice je imelo razmerje tehničnih uradov do političnih oblastij, ki so si lastile pravice ne samo do nadzorovanja temveč celo do odločevanja v čisto tehničnih vprašanjih.

Nasledki takega vseskozi nezdravega razmerja, škodljivi vpliv strankarske politike in posebno sistem, kojemu se ni šlo toliko za stvar in napredek kot za obliko, zlasti pa pogostoma za preskrbo lastnih „zaupnikov in priljubljenecv“ z dobro službo — so bili seveda v velikansko vsestransko škodo splošnosti. Dalje prih.

Jugoslavija.

Ponosni Kras.

Trst, 20. decembra. Italijani skušajo na vse načine, zlepa in zgrda pridobiti trdne in zavedne Kraševce na svojo stran. Pri zasedbi kraških krajev so sprva nastopali strogo, surovo, celo z brahialno silo in nasiljem, da bi tako zlomili neupognjeni značaj kraškega prebivalstva; a Kraševci je ostal neupogljiv, kljubujoč kakor one sive skale raznim viharjem. Slednjič so Italijani izpremenili svojo taktiko. Počeli so se dobrikati narodu, prinašali so ljudem razna darila, živeža itd. in še jih obsipajo. Nekatere vasi sprejemajo ta darila. Nekoji klečeplazijo okrog teh oholih „zmagovalcev“. Vendar spodnji Kras je ohranil svoj ponos in svoj kremeniti značaj tudi v tej dobi najhujših preizkušenj. Italijani so nekaterim vasem poslali živil: moko, sladkor, kavo in druge potrebščine — v dar. Te vasi so kratkoma odklonile te darove. — Vaščani se sami med seboj podpirajo in si dele zadnji košček kruha, zadnji gram moke ter si povsod pomagajo!

V samopomoči je naša rešitev! To bodi memento vsem onim, ki se nadejajo ugodne rešitve našega vprašanja od vseh mogočih strani. Narod zaupaj svoji ljudski sili, zaupaj sam sebi, tako zmagaš in si priboriš idealno svobodo!

Italijanska nasilstva v Istri.

Iz Opatije danes v Ljubljano došli potniki pripovedujejo: Italijani nadaljujejo svoja nasilstva proti Slovincem in Hrvatom. V Opatiji hočejo prisiliti slovenske in hrvatske stražnike, da morajo nositi italijansko uniformo in grozijo z zaporom, ako bi se ne pokorili. Kot tajni agent italijanske oblasti fungira bivši nadporočnik v avstrijski armadi trgovec v Volovski Čeh Frizek, ki sistematično ovaia naše ljudi. Istotako je v službi laške špijonaže trafikant Štirn, ki se je pri prihodu Italijanov v Opatijo dal prekrstiti v Frontinija. Zanimivo je, da je oče tega Štirna-Frontinija bil doma iz Kamnika, mati pa je Hrvatica. Našim ljudem trgajo italijanski vojaki in poitaljančena opatijska fakinaža ameriške, francoske in angleške kokarde raz prsi.

Od slovenske in hrvaške inteligence, kar je ni zbežalo, so Italijani vso zaprli. Ljudstvo je obupano, toda veruje trdno v odrešenje iz težkega italijanskega robstva.

Italijani se pripravljajo na vojsko z Jugoslavijo.

Na Grobelniku nad Sušakom se Italijani zakopavajo, prepletajo strelne jarke z žičnimi ovirami in betonirajo podstavke za topove. Isto se godi tudi na Goriškem ter zasedenih delih Kranjske in Koroške. Torej Italijani se pripravljajo resno na vojsko z nami.

Italijanski vojaki oropali in umorili dve ženski.

V Rukavcu pri Opatiji so v noči od nedelje na ponedeljek dne 15. t. m. našli oropano in zaklano gostilničarko hrvaško Kinkelo in njeno služkinjo. Italijanska preiskava je dognala, da so bile žrtve zabodene od italijanskih vojaških bajonetov.

Sežiganje jugoslovanskih novin.

Split, 20. decembra. Iz Zadra poročajo: Italijani sežigajo na tukajšnji pošti vse zagrebške in splitske novine. Italijanski poveljnik podadmiral Millo je izdal naredbo, ki odpravlja obveznost francoščine v dalmatinskih srednjih šolah ter jo je uvedel samo kot prost predmet.

Clemenceau za pravice Jugoslovancev.

Bern, 19. decembra. (Lj. k. u.) Listi poročajo iz Milana: V pogovoru s socialističnim poslancem Raimondom je ministrski predsednik Clemenceau primerjal italijanske zahteve francoskim glede Metza in Strassburga. Tesna zveza med Italijo in Francijo je nujno potrebna — in Italija more pričakovati, da je Francija ne zapusti nikdar. Ako bodo italijanske zahteve zmerne in ako ne bodo kolidirale s pravicami Jugoslovancev, jih bo podpirala ne samo Francija, temveč tudi drugi zavezniki. Vsekakor je Clemenceau opozoril poslanca, da bi Italija bolje storila, če bi prijateljstvo z Jugoslovanci cenila bolj, nego povečanje ozemlja navzhodni obali Adrije. Abo bi se v teh ozemljih pojavil iredentizem ne bi trpela samo Italija, ampak vsa Evropa. Radi tega se mora dati prednost poenatenju interesov proti neskončnemu nagonu razširjenja.

Angleži se zanimajo za Jugoslavijo.

Šibenik, 20. decembra. (Lj. k. u.) Včeraj dopoldne je dospela v luko angleška torpedovka št. 72. Odposlanstvo Narodnega Veča ji je šlo nasproti in pozdravilo poveljnika. Izročilo mu je spomenico o nasilstvih italijanskih okupacijskih oblasti. Poveljnik je pri tožbe pozorno poslušal in obljubil, da jih sporoči svojemu admiralu na Reki. Obenem je izjavil, da ostane v Šibeniku dva dni, da natančno spozna razmere v Šibeniku in okolici, okupiranih po Italijanih. Zvečer se je udeležil poveljnik z angleškimi častniki domače zabave v prostorih šibeniškega Sokola. Ta pozornost Angležev je zbudila med hrvaškim pre-

bivalstvom veliko navdušenje. Angleškim častnikom so prireli v sokolski dvorani priske ovacije. Ob njihovem odhodu so igrali angleško himno.

Angleški mornarji in karabinerji.

Šibenik, 20. decembra. (Lj. k. u.) Sinoči so se izprehajali po mestu 3 angleški mornarji, okrašeni z jugoslovanskimi kokardami. Na ulici pa so jih obkolili italijanski karabinerji in zahtevali, da morajo kokarde odstraniti. Angleži so se branili in prišlo je skoro do dejanskega spopada. V zadnjem hipu pa je pristopil italijanski častnik in preprečil spopad. Angleški mornarji so odšli s klici: „Živela Jugoslavija!“ Prebivalstvo jih je iskreno zahvalilo za njih simpatije.

Zaplenitev trgovskih parnikov bivše Avstro-Ogrske.

Split, 20. decembra. Italijanski poveljnik v okupirani Dalmaciji, podadmiral Millo je izdal naredbo, da morajo pripluti vsi bivši avstro-ogrski trgovski parniki, ki jih je rekvirirala italijanska vlada, čimprej v Šibenik in si preskrbeti italijanske propustnice, sicer bodo zaplenjeni.

Naše meje.

Bolečine koroških Nemcev.

Celovec, 20. decembra. Nemški demokrati, na čelu jim dr. Angerer s tovariši, so včeraj na seji deželne skupščine zahtevali od deželnega upravitelja, da čita iz imenika odvetniške zbornice koroške slovenske odvetnika dr. Janka Brejca in dr. Müllerja, češ, da prvi kot poverjenik za notranje zadeve jugoslovanske države ne biva več v Celovcu, in da je drugemu, kot zastopniku jugoslovanske države v Celovcu, dovoljena pravica eksteritorialnosti, toraj da sta oba inostranca. — Nemci so se zelo razburjali, ko je predsednik dr. Lemisch čital protestno noto Narodne vlade v Ljubljani glede dogodkov v Grabštajnu.

Položaj na Koroškem.

Celovec, 20. decembra. Podkloster je zopet v jugoslovanskih rokah. Narodni svet je začasno prevzel nadzorstvo nad občino in drugimi uradi. Nemški hujskači so begali narod s tem, da so mu slikali neizogibnost oboroženega konflikta med Jugoslavijo in Italijo. Nekatere vasi so še vedno izpostavljene roparskim napadom nemških tolp. V obrambo proti tem roparjem so osnovali slovensko orožniško postajo v Ziljski Bistrici, ki naj ščiti imetje slovenskega kmeta. Jugoslovanske čete niso še zasedle Beljaka, kar bi bilo neobhodno potrebno, ker Beljak je važno prometno križišče. Primanjkuje slovenskega učiteljstva, ki bi v omahljivem narodu vzbujalo odločnost in zavednost.

Mirovna pogajanja.

Temeljni Wilsonovi mirovni pogoji.

London, 19. decembra. (Reuter.) „Daily News“ pišejo: Temeljni pogoji ameriške delegacije v Parizu bodo naslednji: 1.) zveza narodov naj je del mirovne pogodbe, 2.) svoboda morja mora biti eden glavnih principov, določenih po zvezi narodov, 3.) določiti se morajo upravičene zahteve, ki naj se stavijo Nemčiji. Ugotoviti se mora, koliko in kako mora Nemčija plačati, 4.) preliminarne pogajanja so lahko zaupna, končni sklepi mirovne konference pa se morajo objaviti javno, 5.) vsi mirovni odposlanci naj se sestanejo kot zastopniki novega sveta.

Angleškolistoitalijanskih zahtevah.

London, 19. decembra. V uvodniku piše „Times“ o predstojećih mirovni pogajanjih: Voditelji evropskih demokracij so z eno samo izjemo sprejeli splošna Wilsonova načela. Dasi se zedinili glede teh načel, jih je vendar treba praktično uvesti v vsakem posameznem primeru. Različni znaki kažejo stremljenje, uveljaviti za-

hteve zgolj narodnega vidika, predno jih preišče konferenca med zavezniki in Zedinjenimi državami. Belgija zahteva vrnitev Luksenburga in delov Holandskega Limburga ter popravek nemških mej in pa levi skaldski breg. Italijanski ministrski predsednik menda ne bode pozabil, da bode morala Italija, kakor vsi ostali člani entente podvreči svoje zahteve splošnim kriterijem, ki jih bo uveljavljala mirovna konferenca. Nobena država ne sme pri uveljavljanju svojih interesov pozabiti na karakteristične znake teh idej. Stremeti mora za tem, vsak posamezni problem spraviti v sklad s splošnimi načeli.

Italijanski kralj v Parizu.

Pariz, 20. decembra. (Lj. k. u.) „Agence Havas“ poroča: Italijanski kralj je v spremstvu ministrskega predsednika Orlanda in ministra za zunanje stvari, Sonnina, došel semkaj. Na kolodvoru sta jih pozdravila predsednik Poincare in ministrski predsednik Clemenceau. Na poti k ministrstvu za zunanje stvari, kjer bo kralj s svojim spremstvom stanoval, so stale čete v špalirju. Mnogobrojna množica je priredila kralju živahne ovacije. V mestu vihra obilica zastav. Ob šestih zvečer je kralj obiskal predsednika Wilsona. Nato je kralj s svojim sinom odšel k predsedniku Poincareju. Pogovarjala sta se 40 minut. Zvečer je predsednik Poincare priredil na čast kralju in kraljeviču italijanskemu diner, ki so se ga udeležili med drugimi predsedniki senata in zbornice, člani diplomatskega zbora, člani kabineta in maršal Joffre.

Politični pregled.

Italija in naši vojni vjetniki.

Italijanski imperijalizem še danes noče priznati državnopravnega prevrata na jugoslovanskem ozemlju. V Italiji je javno mnenje, da so premagali soško armado in tako uničili Avstrijo. Zato mislijo, da morajo na naših tleh in z našimi ljudmi ravnati po pravu zmagovalca, ki ne prizna premagancu nobene pravice. Posledica te imperijalistične zmote je dejstvo, da Italija noče izpustiti jugoslovanskih vojnih vjetnikov, dočim je Čeho-Slovake takoj ob razpadu avstro-ogrške monarhije priznala za člane države, ki se je borila na ententini strani. Seveda — ustanovitev češko-slovaške republike ne tangira direktno italijanskega imperijalizma! Dokler ne dobi Italija poštene in zaslužene lekcije, ne moremo upati, da bi spustila naše jugoslovanske vojne vjetnike, ki so se morali boriti v bivši avstro-ogrski armadi.

Nikdar! Nekdo je rekel — pišejo „Nar. Listy“ da ta kategorični zanik ne sme biti v slovarju nobenega politika. Nanj pa so pozabili Nemci v čeških deželah. Ni še dolgo tega, ko so klicali: Nikdar se ne sporazumemo s pripadništvom k češki državi! In pripomnili smo: Branili se bomo, če bo treba „tudi z orožjem do zadnjega diha“. A med tem še ni vstopila noga prvega češko-slovaškega vojaka v Liberec, so že pokazali v veliki paniki pete. Nemško-češka vlada je pobegnila preke meje v Draždane, da bi se od ondod — morda na migljaj saksanske vlade — ne baš slavno odpravila na Dunaj. Ej, kako so se osmešili češki Nemci s svojim: Nikdar!

Mala planinska država. Tako je označil bodočnost nemško-avstrijske države dr. F. Klein, ki je določen zagovarjati interese dunajske vlade na mednarodni konferenci, v razgovoru z dopisnikom „Times“. Dr. Klein je, kakor slednji Avstrijec prepričan, da mora sporazum priznati možnost, da bi se zaprto češko ozemlje pritegnilo k Nemški Avstriji. Sicer bomo — je pripomnil angleškemu časnikarju — mala planinska država z Dunajem kakor središčem, ali taka država bo fizično nemogoča. Včeraj — pišejo „N. L.“ — je ta fizična nezmožnost postala dejstvo: Ko so Čehi osvojili poslednja važnejša obmejna mesta, je postala Nemška Avstrija tudi formalno samo

planinska mala država. Naduti Dunajčan se težko strinja s tem dejstvom, ali more se ž njim strinjati ter se mora posloviti s svojimi velikanskimi sanjami, zakaj vojska je odločila zanj samo in edino možnost in ta je mala planinska država, stisnjena v one državne meje, v katerih ima edino pravico vlade in gospodstva.

Prazne nemške nade. Graška „Tagespost“ priobčuje iz Trsta dopis, v katerem razpravlja o jugoslovansko-italijanskem sporu ter izraža nado, da bodo na vsežadnje vendar-le imeli pri vsej stvari tudi Nemci še kaj govoriti. Vidi se, da ti ljudje še danes ne poznajo svojega lastnega položaja, da še danes ne vedo, da so premagani — kot taki sploh ne bodo imeli ničesar govoriti. Zato so prazne nade, da bodo kovali dobiček iz jugoslovansko-italijanskega spora. Ta spor bo rešila mirovna konferenca v smislu Wilsonovih načel in zadnji, ki jih bo kdo o tem kaj vprašal, bodo Nemci.

Dnevne vesti.

Na udanostno izjavo z dne 14. t. m. je prejel poveljstvo II. vojnega okrožja v Ljubljani sledeči odgovor v slovenskem jeziku: Belgrad. Vaša prisega, da hočete služiti naši mili domovini in svojemu narodu, me navdaja z upom, da bomo zapričeto delo srečno končali. Zanašam se na Vaše junaštvo, ki bodi porok za dosego jednotne in močne kraljevine vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Imenovanje. Inž. kemika Henrika Mohorčiča, asistenta na c. kr. kemijskem preiskovalništvu v Gradcu, je poverjenik za kmetijstvo začasno imenoval ravnateljem kmetijsko-kemijskega preiskovalništva v Mariboru ter je obenem iz službe odstavil dosedanjega ravnatelja inž. kem. dr. N. Zachariadesa in asistenta inž. kemika K. Czaka.

Iz šolske službe. Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za bogocastje je imenovala Anton Kobenterja, abs. učit. kandidata za namestnega učitelja v Št. Jakobu v Rožu.

Poglavje o invalidih. Odkar se zopet razdeljuje vojne podpore, oglašajo se dan za dan invalidi. Stopi pred te čvrst dečko 20. let rdečih lic in krepkih mišic, žulji na njega rokah govore, da dela krepko delo doma, pa pravi: „Jaz sem invalid, priznan za 80% nezmožnosti pridobivanja“. In kako je začuden, in kako naval cel rodina na zdravnika, ki hoče in mora varovati korist mlade države Jugoslavije, ako mu ta pravi, da lahko dela, lahko sam služi kruh ter da ne potrebuje rodina nikake podpore, ker mu je znano, da imajo denar v hranilnici! Zopet drugi pa so, ki jim je vojna vse uničila! Pride kamnosek, poznamo ga iz mirovne dobe, bil je izredno marljiv delavec in imel dober zaslužek, sedaj je popolnoma uničen, ker mu je ena roka hroma. Takim se mora pomagati takoj — najprvo s podporo — čim preje pa za stalno. Ker ni v tem oziru nikakih navodil od strani zdravstvenega oddelka, ki bi bil v to poklican pa se odlikuje s številnostjo, prihajamo na pomoč s sledečim predlogom in prosimo vse uplivne osebe, da se zavamejo v interesu naroda takoj na sledečo krepko od pomoč: Vse invalide je takoj po uradnih zdravniških v posebne sezname vpisati. Prvi seznam vsebuje invalide, ki izjavljajo, da bodo izvrševali svoj prvotni poklic. Drugi seznam pa vsebuje invalide, ki so prisiljeni svoj poklic menjati, in to je nujna naloga, kajti železi je, da se invalid čim preje privadi, sam svoj kruh pošteno in častno služiti — ker lajna ni nikakor več v modi! Tu je opazovati sledeče: Največ je od slednjih invalidov takih, ki so za vsako obrt nesposobni — vsled poškodb bodisi na prstih, rokah, nogah itd. Dobro pa se bodo ti obnašali v kmetiskem gospodarstvu. Toraj je za nje in njih rodine najboljše, da se jim dajo čim preje kmetije. Jeli sposoben za kmetijsko delo, naj odloči zdravnik. Zapiše ga naj v posebni seznam. Naloga narodnih zastopnikov pa je, da te družine na ta način preskrbi dobro in častno država Jugoslavija, ki bo razpolagala, oziroma že razpolaga z zemljišči. Stojimo na stališču, kakoršnega Vaš resni in za blagobit naroda junaško se boreči list zavzema: Tisočletna krivica ni pravica! Toraj in takoj zasesti vsa veleposestva vseh knezov, grofov, baronov, samostanov itd. kar jih je na Slovenskem, razdeliti jih na tolike dele, da bo od njih lahko dobro živela številna rodina slovenskega invalida. Tako vsaj nekoliko s to, od sovraga nekaj ugrabljeno slovensko zemljo odpomoremo nesrečni usodi slovenske pare, zaslepljenih in od potomcev istih kronikov v nesrečo tihranil slovenskih invalidov, ki se inace nikdar več ne bi mogli povzpeli do dobrih državljanskih ter bi padali kot berači in bajtari mladi državi v breme in sramoto! Tudi rakrani slovenskega naroda — vprašanju bajtarijev, oni čredi, ki je slepo sledila onemu, ki jo je znal najbolj strahovati — bo s tem takoj nekoliko odpomagano.

Prošnja na poverjeništvu za promet. V javnem interesu bi bilo potrebno, da dobi tujtrajni vlak proti Štajerski ambulanco, da ne bi bila cela Štajerska odrezana za en cel dan od središča Slovenije.

Okrajna organizacija J. D. S. na Vrhniku je poslala ob priliki narodnega praznika brzojavko v Belgrad, odkoder je dobila zahvalno brzojavko po najvišjem nalogu.

Umetnostna razstava v paviljonu R. Jakopiča. Vstopnina v nedeljo 22. t. m. je namenjena za srbske sirote. Poleg že omenjenih na novo razstavljenih slik V. Piloni, P. Zmitka, M. Sternena, R. Jakopiča in Fr. Zupana je bilo te dni hvrščenih še 6 pastelov Fr. Klemenčiča, ena oljnata slika Fr. Tratnika in ena marmornata skulptura L. Dolinarja. Prodani ste bili slik „Sestrici“ R. Jakopiča in „Obraz“ Fr. Tratnika.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu naznanja, da se vrši v petek, dne 27. grudnia ob 8 uri zvečer v Ljubljani v gostilni Minkuž, Kolodvorska ul. 3., zelo važen in nujen sestanek. Ker se bo odločalo o bodočnosti našega društva, se naprošajo vsi starejšine in redni člani, da se tega sestanka gotovo in polnoštevilno udeležijo. Ker je zveza s Štajersko zelo ugodna, pričakujemo, da se tudi njeni zastopniki odzovejo povabilu. Odbor.

Zveza jugosl. železničarjev. Vest pod tem naslovom v „Jugoslaviji“ št. 3 popravljamo v toliko, da je bil za II. podpredsednika „Zveze jug. žel.“ izvoljen g. Poženel in ne g. Železnik.

Tarifna olajšava na železnicah narodne vlade SHS. Narodna vlada razglasa, da ostanejo v sporazumu z vsemi narodnimi vladami bivše Avstrije in s privatnimi železnicami vse vdobnosti v osebnem in blagovnem prometu po dosedanjih predpisih v polni veljavi še do 31. marca 1919. Vsi trajni in službeni izkazi za prosto vožnjo ali za vožnjo po znižanih cenah, ki so bili izdani z veljavo do preklica ali do 31. decembra 1918, veljajo torej avtomatično v celotnem ozemlju bivše Avstrije še do 31. marca 1919. Novi izkazi se izdajajo tudi samo za to dobo. Razveljavijo se pa s 31. decembrom popolnoma: 1. vsi uradni letni prosti listki za uradnike bivšega železniškega ministerstva, generalnega nadzorništva in poštne oddelka v bivšem trgovinskem ministerstvu na Dunaju; 2. avstrijsko ogrski zvezni listki; 3. letni izkazi za vožnjo po posebno znižanih cenah za člane bivše avstrijske gosposke žurnice in bivšega železniškega sveta na Dunaju; in 4. trajni vojni izkazi, izdani za čas vojne.

Razpis službe. V področju oddelka za kmetijstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani se razpisuje služba vodje odseka za veterinarstvo. Prošnje do 1. januarja 1919 pri predsedništvu za kmetijstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani. Ravnotako je razpisana služba strokovnega in upravnega vodje vsega žrebarstva v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani s sedežem in prostim stanovanjem v žrebarni na Selu pod Ljubljano, in s prejemki tistega činovnega razreda, ki so primerni sposobnosti imenovane.

Šoferska šola 2. vojnega okrožja SHS v Ljubljani. Pouk v drugem tečaju zgorajšnje šole prične dne 7. januarja 1919. Sprejemajo se le oni, kateri so najmanj 8 tednov služili pri vojakih. Dotični, kateri so se prijavili za II. tečaj, naj prinese seboj dokumente o civilnem poklicu ter naravnostno spričevalo pristojne oblasti. Število učencev je omejeno.

Narodne noše, havbe in drugo. Čudno se nam zdi, da ni v Ljubljani slovenske trvdke, ki bi izdelovala havbe, marveč jih mora izdelovati nemška trvdka, ki zahteva za vsako izposojeno havbo 5 kg moke.

Nabiranje za srbsko siročad izborna napreduje. Tako od srca radi niso kmalu darovali naši ljudje, kakor to pot. Genljivo je, da tudi neimovitejši sloji, celo posli hite s svojimi prispevki. Nabralo se je do sedaj 1559 kosov perila, oblačila in obuteli, ponajveč docela novega. Nabiralne pole za denar še krožijo po deželi. Narodni sveti šele organizirajo nabiranje, vendar je odboru dospelo tudi denarja že nad 13.000 K. Obuteli se narači 8000 parov.

Sestanek društva kmetijskih učiteljev, ki je bil določen na 21. t. m. se je moral preložiti na dan 28. decembra t. l., kar se daje s tem p. t. članom na znanje.

Drzna lopovščina se je zgodila dne 10. t. m. na glavni cesti v Šiški. Med 6. in 7. zvečer je peljal Rus Ivan Mašin s parom konj, nizkih belcev, iz mesta. V sredi Šiške ga vstavi nek štabni narednik, visoke postave, podolgovatega obraza, v dolgem plašču in še drug narednik, majhen širokih prstih in črnih majh brk. Zahtevala sta takoj s strogim glasom legitimacijo od voznika; ko jo ta pokaže, izjavita da ni veljavna, vržeta Rusa z voza, se vsedeta na voz, ter oddirata proti St. Vidu. Rus teče do svojega poveljstva, javi tam zadevo, vzame nato konja rujavca z glogom (dvokolesnim vozičkom), ter dirja za njima proti St. Vidu. Onkraj St. Vida ju dohitijo. A ko ga spoznata, namirita štabni narednik nanj s puško, narednik pa skoči z voza ter mu nastavi bajonet na prsi, ter zahteva, da takoj stopi iz voza. Rus, ki je bil brez orožja, se je udal, nakar je narednik skočil na voz. V diru sta oba lopova pognala proti Gorenjski. Kdor zamore podatit oblastvom v navedenem slučaju kake vesti, naj to stori takoj pri bližnji orožniški postaji.

Najlepše darilo za Božič mladini je lepo ilustrirana povest slovenskega dečka iz sedajne vojne. „Dore“. Spisal dr. I. Lah, ilustriral M. Gaspari. Založila Zvezna tiskarna v Ljubljani. Dobiva se po knjigarnah in v našem upravnistvu na Marjitem trgu 8.

Kino-Ideal. Spored za danes soboto, dne 21. dec. Prednaša se krasen dektivski film „Njegov smrtni sovražnik“. Senzacijski doživljaji nekega diplomata v 5. de-

janjih, sestavi Harry Piel. Soloigranci: Aruth Warthau, Valli Arnheim, Marya Luid, Esther Carena in Oskar Felix. Poleg tega še izvrstna burka v 1. dejanju „Zamenjane uloge“. Ta vlezanimivi spored se bo predvajal do ponedeljka dne 23. dec. V torek na sveči večer ostane Kino zaprt. Predstave kot ponavadi 4, pol 6., 7. in točno pol 9. zvečer.

Glasovi iz občinstva.

Vprašanje iz obvejnega kočevskega kraja na deželni šolski svet. — Koliko časa se bojo še po Jugoslaviji šopirile sulfurajnske šole? Kdaj se bodo spodili nemški učitelji, ki ne razumejo besedice našega jezika? Ali mogoče še vedno plavamo v avstrijskem sistemu? (Zdi se, saj je naša narodna vlada SHS v Ljubljani tako črnorumeni, da bi mogel biti Dunaj popolnoma zadovoljen z njo. Op. ur.)

Z drožami je v Ljubljani velik križ. Kadar se prodajajo, stojijo cele procesije pred „Učiteljsko tiskarno“ in srečen tisti, ki jih dobi! Meščani nismo skoraj nikdar deležni te sreče, ker nimamo na razpolago živil in brinjevca.

Tudi iz obrtnih krogov. Mnogo je slovenskih obrtnikov, oz. trgovcev, ki bi se radi ustanovili lastna obrtvališča, a jim je to otežkočeno vsled občutnega pomanjkanja v to potrebnih prostorov. Je pa v Ljubljani mnogo nemških in privandanih obrtnikov, katerih posel pred in med vojno ni bil drug, kot da so skrbeli in podpirali s slovenskim denarjem razne Südmarke in Schulvereine ter posebno med vojno pokazali svojo germansko dušo. Tako n. pr. se je v Selenburgovi ulici ves čas vojne šopiril lep nemški napis, a zdaj so ga zamazali, da bi katera izmed Slovencev le ne prišla do spoznanja, komu pravzaprav je nosila svoje kronce. Drugod zopet so sneli nemčurji svoje napise, tako n. pr. P. na Mestnem trgu. B. na Starem trgu, V. v Prešernovi ulici. Drugi pa imajo svoje lokale, za nedoločen čas zadržane. — Ali bi se ne hoteli vsi ti ljudje preseliti gori k svojim sorodnikom, kjer jih čaka „warmführendes Herz und hilfreiche Hand“ ter tako prepustiti domačim obrtnikom domača tla. In hišnim posestnikom mislimo, bi tudi ne bilo treba biti tako vestnim, če se vpoštevata, da so imeli ti germanofili zoper nas precej kosmato dušo. Za slovensko občinstvo pa mora veljati načelo: Niti vinarja nobenemu Švabu!

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne: Danes zvečer ob pol 8. Cankarjeva drama „Kralj na Betajnovi“ za „C“ abonement. — V vlogi Jožefa Kantorja gostuje Ignacij Borštnik. V nedeljo popoldne ob 2. se ponovi izvirna Špičarjeva otroška igra „Pogumni Tonček“ za „A“ abonement. — Zvečer opera „Prodana nevesta“ izven abonementa. — V ponedeljek 23. t. m. ob pol 8. zvečer Planquettova opera „Cornevilski zvonovi“ za „B“ abonement. — V torek ostane gledališče zaprto. — V praznikih se pa izpremeni zadnjič objavljeni repertoar sledeče: v sredo 25. t. m. popoldne ob 2. se ponovi otroška igra „Pogumni Tonček“ za „B“ abonement. — Zvečer opera „Prodana nevesta“ izven abonementa. — 26. t. m. v četrtek popoldne ob pol 3. opereta „Michujevi hčerki“ izven abonementa. — Zvečer ob pol 8. Planquettova opera „Cornevilski zvonovi“ za „C“ abonement.

Gospodarstvo.

Žetev zimske pšenice v Ameriki. Amsterdam, 19. decembra. (Lj. k. u.-KB.) Nizozemski novinarski urad „Radio“ poroča z dne 16. t. m. iz Washingtona, da bo po cenitvi poljedeljskega sveta bodoča žetev zimske pšenice najbogatejša, kar jih dežela pozna. Pričakujejo pridelek 765 milijonov bušljev.

Premog in železna ruda na Štajerskem. Na severnem Pohorju je več krajev, kjer se nahaja imeniten premog kar na površju. Ravno tam so zakladi železne rude. Kdor se zanima za to, naj se obrne do g. J. Pajtlerja, župnika pri Sv. Primožu na Pohorju.

Našim zadrugam. Narodna vlada SHS v Ljubljani, poverjeništvu za finance (Poljanska cesta št. 2) pozivlja v njihovem lastnem interesu vse zadruge (posojilnice), ki niso včlanjene pri nobeni domači zvezi (centrali), da čim preje izkažejo poverjeništvu kolikor zanesljivo mogoče ter ločeno po naslednjih kategorijah (a in b) vse njih premoženje, ki je bilo dne 31. grudnia t. l. naloženo a) v avstrijskem vojnem posojilu vseh

vrst in emisij, b) v drugih državnih papirjih, izdanih od bivše avstrijske države. Če se stanje dne 31. grudnia t. l. brez težko ne da ugotoviti, izkaži se to premoženje po drugem, navedenem dnevu kolikor mogoče bližnjem terminu, ta pa v izkazu izrecno označi.

Aprovizacija.

Meso na rdeče izkaznice B šte. 801 do konca bo oddajala mestna aprovizacija v soboto dne 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa po naslednjem redu: od 1. do pol 2. št. 801 do 1000, od pol 2. do 2. št. 1001 do 1200, od 2. do pol 3. št. 1201 do 1400, od pol 3. do 3. št. 1401 do 1600, od 3. do pol 4. št. 1601 do 1800, od pol 4. do 4. št. 1801 do 2000, od 4. do pol 5. št. 2001 do 2200, od pol 5. do 5. št. 2201 do 2400, od 5. do pol 6. št. 2401 do konca.

Krompir za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo krompir v soboto dne 21. t. m. in v ponedeljek dne 23. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v soboto, dne 21. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 150, od 9. do 10. št. 151 do 300, od 10. do 11. št. 301 do 450, popoldne od 2. do 3. št. 451 do 600, od 3. do 4. št. 601 do 750, od 4. do 5. št. 751 do 900. V ponedeljek, dne 23. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 901 do 1050, od 9. do 10. št. 1051 do 1200, od 10. do 11. št. 1201 do 1350, popoldne od 2. do 3. št. 1351 do 1500, od 3. do 4. št. 1501 do 1650, od 4. do 5. št. 1651 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

Zadnje vesti.

Usoda beguncev z Goriškega.

Dunaj, 20. (Lj. k. u.-KB.) „Wiener Allgemeine Zeitung“ poroča da ostanejo jugoslovanski begunci iz Goriškega in drugih po Italijanih zasedenih pokrajin do nadaljnjega v svojih dosedanjih krajih, ker obnovitev teh pokrajin ne napredujejo povoljno in ker Italijani jugoslovanske begunce in delavce pošiljajo v Italijo.

Trst — kot trgovsko mesto.

Dunaj, 20. decembra. (Lj. k. u.-KB.) „Wiener Allgemeine Zeitung“ prinaša razgovor z bivšim italijanskim poslancem Pittonijem, ki je došel semkaj iz Trsta z neko komisijo zaradi prevoza italijanskih beguncev in vojni vjetnikov v njihovo domovino. Pittonij je z ozirom na okupacijo Trsta po Italijanih izjavil, da bo Trst nehal biti trgovsko mesto, ker nima zaledja. Bodočnost Trsta je odvisna od ustvaritve velike industrije in ladjedelstva. Sedaj je med Trstom in italijanskimi pristanišči živahen promet. Načrt, da bi se Trst internacionaliziral, smatra Pittoni za utopijo.

Hrvatski ban.

Belgrad, 20. decembra. (Izv. por.) Hrvatski ban dobi čast ministra.

Velik požar.

Sarajevo, 20. decembra. (Izv. por.) Velikanski požar je izbruhnil v veliki vojašnici kralja Petra. Škodo cenijo na 300.000 K.

Novi nemški zunanji tajnik.

Berlin, 20. decembra. (Lj. k. u.-KB.) Na mesta odstopivšega državnega tajnika dr. Solfa je imenovan bivši nemški poslanik v Kodanju grof Brockdorff za državnega tajnika za zunanje stvari.

Zvišanje tobačnim izdelkom na Ogrskem.

Budimpešta, 20. decembra. (Lj. k. u.-KB.) Finančno ministrstvo objavlja naredbo, s katero se cene tobačnim izdelkom znatno zvišujejo in sicer za 50 do 70%.

Skupna vlada.

Stojan Protić ministarski predsednik. — Dr. Korošec podpredsednik.

Belgrad, 20. decembra. (Izv. por.) Včeraj zvečer je poveril regent Aleksander sestavo skupne vlade podnačelniku staroradikalne stranke Stojanu Protiću. Danes dopoldne in popoldne so bila živahna pogajanja med zastopniki vseh strank. V imenu Narodnega Vjeća so se jih udeleževali dr. A. Korošec, dr. Ante Pavelić, Svetozar Pribičević in dr. Smolaka, na srbski strani načelniki vseh srbskih političnih strank. Dosežen je bil popoln sporazum. Pisarna Narodne vlade uradno objavlja sledečo listo novega kabineta:

Ministarski predsednik: Stojan Protić; podpredsednik: dr. A. Korošec; zunanji minister: dr. Ante Trumbić; vojni minister: general Mihajlo Rašić; notranji minister: Svetozar Pribičević; minister prosvete: Ljuba Davidović; finančni minister: dr. Momčilo Ninčić; justični minister: dr. Marko Trifković; minister za bogočastje: dr. Tugomir Alavpović; minister za železnice: ing. Vulović; minister za trgovino obrt in industrijo: Resort je pridržan srbski nacionalni stranki, ki jutri dopoldne imenuje svojega kandidata; minister za poljedelstvo: dr. Živko Petričić; minister za prehrano: Miloje Jovanović; minister za javna dela: Miloš Kapetanović; minister za gozdarstvo in rudarstvo: dr. Spaho; minister za socijalno politiko: Vitomir Korać; minister za pošto in brzojav: dr. Ido Lukinić; minister za konstituanto: dr. Albert Kramer.

Naloga prvega jugoslovanskega kabineta.

Belgrad, 20. decembra. (Izv. por.) Prvi jugoslovanski kabinet čakajo važne naloge. Pred vsem je nujna centralizacija uprave vseh strok, da se tako doseže čimprejšnja konsolidacija velike nove države jugoslovanske. Za sedaj ostanejo še narodne vlade v svojih funkcijah. Zunanje, vojno finančno in prehranjevalno ministarstvo prevzemo že sedaj vodstvo poslov za vse jugoslovanske pokrajine.

Razlike od prvotnega ministarstva.

Belgrad, 20. decembra. (Izv. por.) Nova ministarska lista se razlikuje od prvotne samo v tem, da je stopil mesto Nikole Pašića kot ministarski predsednik Stojan Protić, podnačelnik staroradikalne stranke. Mesto dr. Josipa Sumarića za bogočastje dr. Tugomir Alavpović. — Srbska stara radikalna stranka je zastopana po dr. Momčilu Ninčiću.

Zapisega ministrov.

Belgrad, 20. decembra. (Izv. por.) Jutri dopoldne je v dvorcu svečana zapisega novega ministarstva. Zapisego položijo ministri v roke regenta Aleksandra. Pri tem fungira za rimokatolike dr. Ivan Barac, za pravoslavne belgrajski prota.

Jugoslovanska mirovna delegacija.

Belgrad, 20. decembra. (Izv. por.) Po doseženem sporazumu je bila obe-

nem s sestavo liste skupnega kabineta sestavljena mirovna delegacija, ki odide istočasno z regentom Aleksandrom v Pariz. Delegacija sestoji iz predsednika Nikole Pašića in dveh članov: dr. A. Trumbić-a in dr. Ivana Žolger-ja. Poslednji je Slovenec. Druge člane priznajo šele velesile.

Aleksandrov odhod v Pariz.

Belgrad, 20. decembra. (Izv. por.) Prestolonaslednik in regent Aleksander odpotuje v Pariz šele po končanih katoliških božičnih praznikih.

2 elek. motorja

enega 1½ in enega 3 konjskih sil za 300 voltov kupi

Zvezna tiskarna v Ljubljani
Stari trg št. 19. 29 2

Lepa božična darila!

FR. ČUDEN
Prešernova ulica

zlate, srebrne ure, briljanti, velika izbira srebrnih okraskov, posebno lepi svečniki i. t. d. Vabi na ogled in se priporoča

3 15-7 **tvrdka Čuden.**

Najlepše darilo mladini za
Božič je povest slovenskega
dečka iz sedanje vojne

„Dore.“

Knjiga je lepo ilustrirana ter bo v mestu in na deželi vzbudila veliko zanimanje. Cena vezani knjigi 3-50 K. Dobiva se po knjigar-nah in v Zvezni tiskarni v Ljubljani, Marijin trg 8.

Božična darila.

Fotografske aparate,
parfume

30 3-1 priporoča

„Adrija“ drogerija fotomanufaktura

B. Čvančara

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Čevlji

z gumijastimi podplati so zopet in ker so sirovine pošlje zadnjikrat na zalogi.

Cena za moške . K 85.—

Cena za ženske . K 73.— 31 3-1

Zaloga čevljev „Peko“

Peter Kozina & Ko., Ljubljana, Breg

Naročila po pošti se ne izvršujejo.

Ljubljana, Kongresni trg št. 3/1.

Zavod za reklamo in snajenje

Al. Matelič

Prodajalce za dnevnik Jugoslavijo sprejmemo po vseh večjih krajih. Ker je dovoljena prosta kolportaza (svobodno razširjenje) sme naš dnevnik vsakdo prodajati. Agilnim osebam se nudi lep zaslužek. Pri-glasite se na upravništvo Jugoslavije. 10 5

Raznašalce in raznašalke ter kol-porterje za Ljubljano in predmestja sprejema upravništvo „Jugoslavije“. 14

Poverjenike za nabiranje naročnikov za vseh večjih krajih. Dovoljena je prosta kol-portaza (svobodno razširjenje) in sme torej vsakdo, seve kdor je od nas pooblaščen za to — nabirati naročnike. Agilnim osebam se nudi lep zaslužek. Priglasite se na upravniš-tvo Jugoslavije. 11 7

2 knjigovodkinji večji slovenskega in nemškega jezika ter strojepisja z daljšo prakso iščeta primernega mesta izven Ljubljane. Ponudbe pod „Bel-grad 56“ na upravništvo tega lista. 28 3-2

Invalidom v Ljubljani in po vseh večjih krajih širom naše države se nudi s prodajanjem dnevnika „Jugoslavija“ lep stalen zaslužek. Pojasnila daje upravniš-tvo v Ljubljani, Marijin trg 8. 19

Kupim dobro ohranjen pisalni stroj. Po-nudbe pod „Pisalni stroj“, Ljub-ljana, poštni predal 74. 21

Stanovanje s pohištvo ali brez njega išče urednik „Jugoslavije“. Prijave prosimo na naše uredništvo, Stari trg 19 ali na naše upravništvo, Marijin trg št. 8. 18

Aleks Götzl podobar in pozlatař ima svojo delavnico še vedno v Lasni-kovi hiši, a vhod ni več z Marijinega trga temveč z Wolfove ulice št. 1. 8 6

Urednik samostojen koncipist, stenograf, strojepisec, izurjen knjigovodja in korespondent, zlasti v tednih in zemlje-knjižnih zadevah izvežban, starejša moč, išče službe. Nastop lahko takoj. Ponudbe pod „Kadetaspirant-invalid“ na upravništvo tega lista. 32 5-1

Kupi se popolna oprema za malega ko-njiča (ponija), ter lahek voz, naj-raje zapravljuvček. Pnudbe se prosi na Jos. Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta 31. 33

I vagon bukovih drv se proda skupno ali v manjših mno-žinah. Poizve se pri J. Zamijen, Gradišče 4. 34

Vino

belo in črno najboljše kvalitete leta 1912—1918 zmerne današnje kupčijske cene prodaja t. t.

STIČ & DRUG, Sisak,
veletrgovina z vinom. 26 3-2

Naročbe sprejema zastopnik tvrtke ka-teri se nahaja nekoliko dni v Hotel Union v Ljubljani.

Priporoča se trgovina z urami zlatino in srebrnino

Alojz Fuchs

Šelenburgova ulica št. 6.

Lastna delavnica za nova

delala in popravila.

Postrežba točna. Nizke cene.

Umjetničko nakladni zavod

„MERKUR“

Zagreb, Ilica br. 31.

Brzujavi „PAPMERKUR“!

Upravo je izašla naklada razglednica sa slikom:

Jugoslav. kralja Petra
Regenta Aleksandra
Predsjednika Wilsona
Svetozara Pribičevića

Najveće je i najjeftinije vrelo za nabavo svih vrsti papira, pisaćeg pribora, te sva-kovrsnih razglednica na veliko.

NARUČITE BRZOJAVNO JER JE ZALIHA MALENA!

NARUČITE DOK ZALIHA TRAJE NAŠ VELIKI ILU-STROVANI, TJEDNI I ŽEPNI KOLEDAR.

Za koji dan početi ćemo prodajom velike slike kralja Petra za škole i urede!

27 3-2

Tražite naš cjenik!

Vojna posojila mesto denarja v gotovini

sprejema po izredno visoki kurzni vrednosti podpisana družba kot enkratno zavarovalnino sklenjena življenska zavarovanja. Proti plačilu zavarovalnine z vojnim posojilom izplača se zavarovana svota v gotovini po preteku zavarovalne dobe za slučaj doživljenja; v slučaju prejšnje smrti izplača se takoj tudi cela zavarovalna glavica v gotovini in vrhutega povrne družba od skupne vnaprej plačane premije še toliko kolikor je ostalo neporabljenega. — Zavarovanja se skle-pajo pa tudi na ta način, da se izplača zavarovana svota v gotovini samo po preteku vnaprej do-ločene dobe. — Taka zavarovanja je priporočati starejšim ljudem, hranilnicam, penzijskim zavo-dom in drugim korporacijam. — Ako bi se na ta ali ovi način sklenjeno zavarovanje predčasno opustilo, izplača se v gotovini visoko obrestovana odkupna vrednost. 25 3-2

Pojasnila daje in predloge sprejema:

Generalni zastop

zavarovalne družbe Feniks v Ljubljani, Sodna ulica št. 1.

Tiska Zvezna tiskarna.